

آسیب‌شناسی راهبردی توسعه ورزش همگانی از دیدگاه متخصصان

پژمان فرونخواه^۱، معصومه شهبازی^{۲*}، امیرحسین منظمی^۳

۱. کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

۲. استادیار گروه مدیریت ورزشی دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: (۱۳۹۹/۰۸/۱۰) تاریخ پذیرش: (۱۴۰۰/۰۲/۲۶)

Identifying strategic disadvantages of developing sport for all: experts point of views

P. Fozounkhah¹, M. Shahbazi^{2*}, A.H. Monazami³

1. Master of Science, Sport Management Department, Shahid Rajaei Teacher Training University

2. Assistant professor, Sport Management Department, Shahid Rajaei Teacher Training University

3. Assistant professor, Sport Management Department, Shahid Rajaei Teacher Training University

Received: (2020 October 31)

Accepted: (2021 May 16)

Abstract

This study was conducted with the aim of Identifying strategic disadvantages of developing sport for all: experts point of views. The paradigm used in this research was an interpretive with a qualitative approach that used a phenomenological strategy with a hidden content analysis tactic to do it. The tools used in this study were the study of documents related to the Federation of Public Sports and interviews with 14 elites and experts in the field of public sports who were purposefully selected using the theoretical saturation rule. The data format was text, audio and video, which eventually became textual data. Data analysis was performed by coding (summarization) using MaxQDA software. In order to check the validity and reliability, the researcher and two academic experts in the field of public sports performed the coding work that about 84% of the codes were shared with each other (validation confirmation). That the codes are scientifically meaningful (confirmation of reliability). Based on the coding results in the first stage, 61 open source codes were identified, which after categorization, 13 main categories: interpersonal, lack of time, interpersonal, structural, infrastructure, attitudinal changes, communication system, media performance, coordination, culture, management and planning. Financial and economic and human resources were created. After reviewing the literature and taking the opinion of the best experts and avoiding the use of paradigmatic model, the researcher categorized the categories that were conceptually related to each other.

Keywords

Identifying disadvantages, strategic, public sports, experts' point of view

چکیده

این پژوهش با هدف آسیب‌شناسی راهبردی توسعه ورزش همگانی از دیدگاه متخصصان انجام گرفت. پارادایم مورد استفاده در این تحقیق تفسیری با رویکرد کیفی بود که از استراتژی پدیدارشناسی با تاکتیک تحلیل محتوای پنهان برای انجام آن استفاده گردید. ابزار مورد استفاده در این تحقیق مطالعه اسناد مربوط به فدراسیون ورزش همگانی و مصاحبه با ۱۴ نفر از نخبگان و صاحب نظران حوزه ورزش همگانی بود که بصورت هدفمند و با استفاده از قاعده اشباع نظری انتخاب شدند. فرمت داده‌ها بصورت متن، صوت و فیلم بود که در نهایت به داده‌های متنی تبدیل شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق کدگذاری و با استفاده از نرم افزار MaxQDA انجام گرفت. به منظور بررسی روایی و پایایی، محقق و دو نفر از متخصصین دانشگاهی حوزه ورزش همگانی کار کدگذاری را انجام دادند که حدود ۸۴ درصد کدها با یکدیگر اشتراک داشتند، همچنین مشخص گردید که کدها از نظر علمی معنادار هستند. در مرحله اول ۶۱ کدباز شناسایی شد که پس از مقوله‌بندی، ۱۳ مقوله‌ی اصلی درون فردی، کمبود زمان، بین فردی، ساختاری، زیرساختی، تغییرات نگرشی، نظام ارتباطی، عملکرد رسانه‌ها، هماهنگی، فرهنگی، مدیریت و برنامه‌ریزی، مالی و اقتصادی و منابع انسانی ایجاد گردید که در پایان ۴ کد محوری محدودیت، سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و روان‌شناختی باقی ماند.

کلید واژه‌ها

آسیب‌شناسی، راهبردی، ورزش همگانی، دیدگاه متخصصان

*Corresponding Author: Masumeh Shahbazi

E-mail: mshahbazi@sr.u.ac.ir

* نویسنده مسئول: معصومه شهبازی

مقدمه

امروزه، یکی از عوامل اصلی توسعه واقعی کشورها، ورزش است. موفقیت در ورزش بیش از هر زمان دیگری مورد توجه مدیران ورزشی و ذینفعان قرار گرفته است (پرونا و همکاران؛ ۲۰۱۸). زیرا ورزش به عنوان یکی از عوامل تضمین کننده سلامت جسمی و روحی افراد جامعه (هوگو و همکاران؛ ۲۰۱۸) و همچنین یکی از مهمترین اشکال گذران اوقات فراغت بعنوان یک مولفه روانشناختی ارزشمند در نظر گرفته می‌شود. مک‌فادن و همکاران^۳ (۲۰۲۰) در تحقیق خود نشان دادند که میزان فعالیت ورزشی سطح بهزیستی و سلامتی افراد و جامعه را بهبود می‌بخشد. در نتیجه، عدم پرداختن به فعالیت بدنی و ورزش نه تنها عواقبی برای فرد به همراه دارد داشت بلکه از نظر هزینه نیز عواقبی برای جامعه به همراه دارد و به یک نگرانی و بحران مهم بهداشت عمومی تبدیل شده است. طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی، تقریباً ۳۱٪ از جمعیت جهان کم تحرک هستند و سالانه ۶٪ از جمعیت جهان به دلیل فقر تحرک جان خود را از دست می‌دهند الله‌مرادی و همکاران، (۱۳۹۸). بنابراین ورزش‌های همگانی یا ورزش برای همه ارتباط نزدیکی با سلامت و نشاط جامعه دارد و بسیاری از کارکردهای اساسی ورزش را می‌توان در آن خلاصه کرد. از آنجا که ورزش همگانی یک عامل اساسی در سلامت افراد در جوامع است همواره نیاز به توسعه بیشتر آن احساس می‌شود (غفوری و همکاران، ۱۳۹۸). هدف اصلی رشد و توسعه ورزش همگانی افزایش مشارکت و فراهم‌سازی فرصت‌ها برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی است. مشارکت مردم در ورزش طیف وسیعی از مفاهیم مانند حضور کودکان در بازی‌ها، مشارکت زنان در ورزش، مشارکت جوانان در ورزش‌های قانونی و در نهایت توسعه ورزش‌های همگانی را بهم پیوند می‌دهد (میناوند و همکاران، ۱۳۹۴). انجام فعالیت‌های ورزشی برای همه با تأثیرات چند بعدی و گسترده؛ جایگاه و نقش خود را در اقتصاد، سلامت مردم، اوقات فراغت سالم و لذت‌بخش، آموزش، روابط اجتماعی، جلوگیری از فساد اجتماعی و انحرافات اخلاقی آشکار کرده است بنابراین دستیابی به تمام مزایای ورزش برای همه مهم است (لوی؛ ۲۰۱۲). ایجاد راهکار و سیاست‌های صحیح در زمینه ورزش‌های همگانی، با توجه به خصوصیات ذکر شده و دامنه وسیع آن، می‌تواند نقش تعیین کننده‌ای در توسعه یا

عدم توسعه ورزش داشته باشد (مرادی، ۱۳۹۴). با توجه به اهمیت گسترده‌ی حوزه ورزش‌های همگانی در اکثر کشورها، ظاهراً در کشور ایران نیز این حوزه مورد توجه قرار گرفته بطوریکه مشارکت افراد در زمینه فعالیت‌های ورزش همگانی طبق آمار و اخبار اعلام شده از سوی دفتر توسعه ورزش همگانی وزارت ورزش و جوانان ۵۰ درصد (یعنی از هر ۲ نفر، ۱ نفر در ورزش‌های همگانی شرکت می‌نماید) در سال ۱۳۹۸ بیان شده است در حالیکه سال‌ها پیش، این مشارکت کمتر از ۱۰٪ تخمین زده شده بود. از سوی دیگر در همین زمان، فدراسیون ورزش‌های همگانی عامل ۸۲ درصد از مرگ و میرها در ایران را بی‌تحرکی اعلام کرده است. این تناقض در آمار از سوی دو نهاد معتبر فعال در حوزه‌ی ورزش‌های همگانی کشور حاکی از عدم مشارکت صحیح یا عدم وجود تعریفی صحیح از ورزش همگانی دارد. در زمان مشارکت ۱۰٪ مردم ایران در ورزش‌های همگانی مشارکت مردم در ورزش‌های همگانی در استرالیا حدود ۵۲٪، آلمان ۵۰٪، دانمارک ۴۵٪، نروژ ۴۱٪ و فرانسه ۳۵٪ بود (مستوری، ۱۳۹۱). بنابراین در مقایسه کشور مان با سایر کشورها می‌توان گفت که گرچه اکثریت افراد از اهمیت ورزش به ویژه ورزش‌های همگانی به عنوان یک پدیده اجتماعی آگاه هستند و در مقایسه با ورزش‌های قهرمانی، حرفه‌ای و آموزشی مخاطبین بیشتری دارد اما همچنان با کمبود انجام فعالیت‌های بدنی مفید مواجه هستیم. بنابراین مسئله‌ی عدم حضور مردم در ورزش‌های همگانی از مهمترین موضوعاتی است که در آینده می‌تواند عواقب ناخوشایندی داشته باشد. بر این اساس، این نیاز احساس می‌شود که ورزش برای همه یا ورزش همگانی به طور عمیق‌تری مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد تا عوامل رشد یا رویکردهای دخیل در توسعه آن و در مقابل موانع و عوامل موثر در عدم توسعه ورزش‌های همگانی شناسایی گردند تا راه‌حل‌های عملی جهت پیشرفت توسعه ورزش برای همه ارایه گردند. لازم به ذکر است که با توسعه ورزش‌های همگانی که اساس ورزش‌های قهرمانی است، قادر به کشف و پرورش قهرمانان ورزشی نیز خواهیم بود. لذا محقق در راستای توسعه‌ی ورزش همگانی کشور به دنبال آسیب شناسی راهبردی توسعه ورزش همگانی از نگاه متخصصان است. تا با شناخت موانع و محدودیت‌های تمایل به فعالیت‌های ورزشی همگانی و عوامل تداخل‌کننده و همچنین شناسایی آسیب‌های راهبردی ورزش‌های همگانی بتواند به برنامه‌ریزی بهتر و ارایه چارچوبی برای توسعه ورزش‌های همگانی کمک نماید.

1. Pruna & etal

۲. Hugo & etal

۳. McFadden & etal

۴. Levy

۲- روش پژوهش

پارادایم مورد استفاده در این تحقیق تفسیری با رویکرد کیفی بود که از استراتژی پدیدارشناسی با تاکتیک تحلیل محتوای پنهان برای انجام آن استفاده گردید.

۲-۱- جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری پژوهش حاضر مشتمل بر متخصصین و مدیران ورزشی کشور بود که در عرصه ورزش همگانی و در سطح ملی فعالیت داشتند. نمونه گیری پژوهش بصورت غیراحتمالی، هدفمند و اطلاعات محور بود که محقق به دنبال غنی ترین اطلاعات بصورت کاملاً منطبق با استراتژی پژوهش از قاعده ی اشباع نظری استفاده نمود. بر این اساس بعد از مصاحبه با ۱۴ نفر از متخصصین زبده حوزه ورزش همگانی مشتمل بر رئیس فدراسیون، برخی از روسای انجمن ها و روسای هیاتهای استانی فدراسیون ورزشهای همگانی و همچنین برخی از مدیران ارشد توسعه ورزش همگانی ادارات کل کشور، و تعدادی از مربیان و داوران این حوزه؛ اشباع نظری حاصل گردید.

۲-۲- ابزار و نحوه جمع‌آوری اطلاعات

ابزار مورد استفاده در تحقیق حاضر مطالعه اسناد مربوط به فدراسیون ورزش همگانی و مصاحبه با نخبگان و صاحب نظران حوزه ورزش همگانی بود که به منظور ثبت اطلاعات حاصل از مصاحبه‌ها، مصاحبه‌ها بصورت صوتی یا تصویری ضبط گردید. سپس بعد از اتمام هر مصاحبه فایل‌های صوتی و تصویری در قالب فایل‌های متنی پیاده سازی شد. مدت‌زمان مصاحبه‌ها متفاوت و مکان مصاحبه در محل مورد توافق مصاحبه‌شونده بود. محقق به مصاحبه شونده‌گان متعهد گردید که تمامی مصاحبه‌ها به صورت امانت در نزد او محفوظ و از هرگونه استفاده در زمینه‌های دیگر و یا انتشار محتوای مصاحبه‌ها و مشخصات افراد مصاحبه‌شونده تنها با اجازه و در صورت رضایت آنها صورت می‌گیرد.

۳-۲- روایی و پایایی ابزار

به منظور بررسی روایی و پایایی، محقق و دو نفر از متخصصین دانشگاهی فعال در حوزه ورزش همگانی کار کدگذاری را انجام دادند که حدود ۸۳ درصد کدها با یکدیگر اشتراک داشتند (تایید روایی)، همچنین اساتید راهنما و مشاور به مطالعه کدهای نهایی پرداختند و مشخص گردید که کدها از نظر علمی معنادار هستند (تایید پایایی).

۴-۲- روش تجزیه تحلیل داده‌ها

داده‌ها از طریق کدگذاری و با استفاده از نرم افزار MaxQDA طبقه‌بندی شدند. در ابتدا با انتخاب کردن قسمت‌های مهم متن‌های مصاحبه به‌نوعی مطالب خلاصه‌سازی شد و سپس کدگذاری‌های باز و محوری صورت پذیرفت. در مرحله اول محقق و اساتید راهنما و مشاور با توجه به ارتباط معنایی بخش‌های مختلف مصاحبه‌ها آن‌ها را دسته‌بندی کردند و به هر یک از دسته‌ها کدهایی اختصاص دادند. در مراحل بعد کدهایی که با یکدیگر ارتباط معنایی و مفهومی داشتند در مقوله‌های فرعی اصلی دسته‌بندی شدند و در مرحله کدگذاری محوری مقوله‌های اصلی شناخته‌شده ذیل کدهای محوری شناسایی شده قرار گرفتند.

۳- یافته‌های تحقیق

در تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش محقق با توجه به نظر خود و دو نفر از متخصصین دانشگاهی فعال در حوزه ورزش همگانی، ابتدا بلوک‌ها یا همان واحدهای معنادار را در قالب دو گام کدگذاری باز و محوری ایجاد کرد و در نهایت با ابزار کمکی زیست محقق با موضوع پژوهش تلاش به دستیابی به بلوک نمود. در جدول ۱ تحصیلات، رشته تحصیلی و حوزه فعالیت مشارکت‌کنندگان در این تحقیق ارائه می‌گردد.

جدول ۱. ویژگیهای تحصیلی و حوزه فعالیت افراد مشارکت‌کننده

نشانیگر	تحصیلات	رشته تحصیلی	حوزه فعالیت	
			دانشگاهی	اجرایی
P1	دکتری	مدیریت ورزشی	*	*
P2	دکتری	مدیریت ورزشی	*	*
P3	کارشناسیارشد	تربیتدنی	*	*
P4	دکتری	تربیتدنی (سایر گرایشها)	*	*
P5	دکتری	تربیتدنی (سایر گرایشها)	*	*
P6	کارشناسیارشد	تربیتدنی	*	*
P7	دکتری	مدیریت	*	*
P8	دکتری	مدیریت ورزشی	*	*
P9	کارشناسیارشد	مدیریت ورزشی	*	*
P10	دکتری	تربیتدنی (سایر گرایشها)	*	*
P11	کارشناسی	مدیریت ورزشی	*	*
P12	دکتری	تربیتدنی (سایر گرایشها)	*	*
P13	دکتری	مدیریت ورزشی	*	*
P14	دکتری	مدیریتورزشی	*	*

۱-۳- کدگذاری اولیه

این گام اولین و مهمترین مرحله‌ی کدگذاری در بسیاری از استراتژی‌های رویکرد کیفی است. بنابراین ابتدا باید سندها را چندین بار مطالعه و قسمت‌های مهم را از غیرمهم در جهت تمرکز بیشتر روی واحدهای معنادار پراهمیت جدا نمود و سپس از این واحدهای معنادار کدهای اولیه را استخراج کرد (مرادی و

ذکر است که نشانگرهای "P" معرف افرادی است که در تحقیق شرکت داشتند.

میرالماسی، ۱۳۹۸). محقق هر مصاحبه را در قالب همین رویه کدگذاری مقدماتی نمود و در نهایت ۶۱ کد اولیه را به عنوان برچسب‌های معنادار به واحدهای معنایی نسبت داد که در جدول ۲، این کدهای اولیه و منابع آنها ارایه گردید. لازم به

جدول ۲. کدهای اولیه (کدگذاری باز) و منبع کدها

ردیف	منبع	کدگذاری باز (کدگذاری اولیه)
۱	P1, P2, P5, P8	نداشتن انگیزه فعالیت بدنی
۲	P1, P2, P7, P13	مهارت فردی برداشت شده
۳	P3, P8, P14	نبودن یار ورزشی زن در قیاس با هم‌تایان مرد
۴	P3, P13	عدم فعالیت بدنی سایر اعضای خانواده
۵	P2, P5, P8, P13	فقدان تسهیلات
۶	P4, P9, P12	نبودن مدیریت و سیاست‌های یکسان در زمینه ورزش همگانی
۷	P5, P12	وقت‌گیر بودن فعالیت ورزشی
۸	P2, P9, P12, P13	کافی نبودن اماکن و امکانات و تجهیزات ویژه ورزش‌های همگانی
۹	P1, P7, P8	توجه ناکافی به جذب و تربیت و نگهداری مدیران و کارشناسان
۱۰	P8, P13, P14	عدم انتصاب افراد با صلاحیت علمی
۱۱	P6	درآمدزا نبودن ورزش همگانی
۱۲	P4, P8, P10	نبودن برنامه ریزی‌های منسجم برای جذب منابع مالی و اقتصادی
۱۳	P7, P8, P12, P13	عدم ارائه اهداف و راهبردهای مشخص و قابل اجرا
۱۴	P2, P7, P8	عدم تعیین وضع مطلوب در برنامه‌ریزی
۱۵	P5	وجود فرهنگ مرد محوری در جامعه ورزش
۱۶	P2, P11, P13	توجه ناکافی عامه مردم در مورد نقش مفید ورزش در زندگی روزمره
۱۷	P6, P7, P12	موازی عمل کردن سازمان‌های دست‌اندرکار
۱۸	P3, P13	تیلیغات رسانه‌ای و آموزشی ناکافی در خصوص ترویج فرهنگ ورزش
۱۹	P5, P7, P11, P12	استفاده نامناسب از اطلاعات و ارتباطات فردی و سازمانی
۲۰	P2, P10	عدم جامعه‌پذیری جوانان
۲۱	P7, P14	ترس از قضاوت دیگران در مورد خود
۲۲	P1, P4, P6, P12	نداشتن برنامه ورزشی مشخص
۲۳	P9, P14	عدم علاقه به ورزش
۲۴	P1, P6, P8, P12, P13	فقدان تعاملات بین افراد
۲۵	P1, P6, P11, P14	جایگاه اعتباری پایین فدراسیون ورزش‌های همگانی
۲۶	P1, P2, P8, P11, P14	نداشتن وقت و فرصت کافی
۲۷	P3, P6	کمبود فضای شهری مناسب
۲۸	P4, P8, P9, P10	مستعد نبودن پارک‌ها برای ورزش
۲۹	P2, P6, P9, P14	فقدان تجربه کافی نزد نیروی انسانی مربوطه
۳۰	P9, P10	وابستگی مالی به دولت
۳۱	P3, P9, P12, P13	نبودن انگیزه لازم برای بخش خصوصی جهت انجام سرمایه‌گذاری
۳۲	P1, P9	فقدان برنامه‌ریزی برای توسعه ورزش همگانی مناطق روستایی
۳۳	P3, P14	برنامه‌ریزی و عملکردهای موازی و غیرعلمی در سازمان‌های متولی
۳۴	P6, P10, P13	فقدان وحدت رویه و برنامه‌ای جامع
۳۵	P1, P4, P7, P10, P14	نفوذ و رواج هنجارهای اجتماعی و رفتاری نامناسب به محیط ورزش
۳۶	P9	عدم هماهنگی و یکپارچگی بین سازمان‌های دست‌اندرکار
۳۷	P11	گرایش بیشتر رسانه‌های جمعی به ورزش قهرمانی
۳۸	P2, P8, P14	اطلاع‌رسانی ناکافی
۳۹	P13	نبودن یک شبکه ارتباطی سازمان‌یافته میان سازمان‌های متولی
۴۰	P6, P14	نبودن شبکه ارتباطی سراسری با مراکز ورزش همگانی
۴۱	P8, P11	ترس از قرار گرفتن در جمع و بودن در اجتماع
۴۲	P11	عدم باور به توانایی‌های خود
۴۳	P1, P10, P14	نبودن وحدت فرماندهی
۴۴	P8	عدم تدوین شرح وظایف روشن برای سازمان‌های ذینفع
۴۵	P3	وجود تفکر تاثیرات منفی ورزشی بر ظاهر زنانه
۴۶	P3	ترس از آسیب رسیدن به اعتقادات مذهبی

ردیف	منبع	کدگذاری باز (کدگذاری اولیه)
۴۷	P10, P14	برنامه‌ریزی بدون شناخت وضع موجود
۴۸	P11	نبود برنامه‌ریزی جامع و کاربردی
۴۹	P2, P11	کافی نبودن اعتبارات دولتی واگذار شده
۵۰	P10, P12, P14 P5, P8	کمبود نیروی انسانی با صلاحیت علمی
۵۱	P3, P13, P14	دانش پایین نیروی انسانی
۵۲	P7, P11	کیفیت پایین فضاهای ورزشی و تجهیزات ورزشی موجود
۵۳	P1, P7	احداث اماکن ورزشی فاقد استانداردهای ورزشی
۵۴	P7, P9, P10, P14	تداخل زمان کار و زمان ورزش کردن
۵۵	P3, P6, P10	توجه و تمرکز بیشتر مدیران و مسئولان به توسعه ورزش قهرمانی
۵۶	P7, P10, P13	عدم مشارکت دوستان
۵۷	P2, P5, P12	عدم تشویق دوستان و همکاران
۵۸	P5, P13	نداشتن آگاهی در مورد فعالیت‌های ورزشی
۵۹	P2, P8, P12	نگرانی نسبت به قضاوت توسط دیگران مهم
۶۰	P4	احساس خستگی و ترس از آسیب‌دیدگی
۶۱	P3, P12, P14	باورهای دینی

جدول ۲. مقوله‌بندی کدهای اولیه

ردیف	مقوله	کد اولیه
۱	درون فردی	نداشتن انگیزه فعالیت بدنی
		نداشتن برنامه ورزشی مشخص
		عدم علاقه به ورزش
		مهارت فردی برداشت شده
		باورهای دینی
		احساس خستگی و ترس از آسیب‌دیدگی
		نگرانی نسبت به قضاوت توسط دیگران مهم
		نداشتن آگاهی در مورد فعالیت‌های ورزشی
۲	کمبود زمان	نداشتن وقت و فرصت کافی
		تداخل زمان کار و زمان ورزش کردن
		وقت‌گیر بودن فعالیت ورزشی
		نبودن یار ورزشی زن در قیاس با هم‌تایان مرد
۳	بین فردی	فقدان تعاملات بین افراد
		عدم فعالیت‌بدنی سایر اعضای خانواده
		عدم تشویق دوستان و همکاران
		عدم مشارکت دوستان
۴	ساختاری	جایگاه اعتباری پایین فدراسیون ورزش‌های همگانی
		فقدان تسهیلات
		توجه و تمرکز بیشتر مدیران و مسئولان به توسعه ورزش قهرمانی
		نبود مدیریت و سیاست‌های یکسان در زمینه ورزش همگانی
۵	زیرساختی	کافی نبودن اماکن و امکانات و تجهیزات ویژه ورزش‌های همگانی
		کمبود فضای شهری مناسب
		مستعد نبودن پارک‌ها برای ورزش
		احداث اماکن ورزشی فاقد استانداردهای ورزشی
		کیفیت پایین فضاهای ورزشی و تجهیزات ورزشی موجود
۶	تغییرات نگرشی	ترس از قرار گرفتن در جمع و بودن در اجتماع
		عدم جامعه‌پذیری جوانان
		ترس از قضاوت دیگران در مورد خود
		عدم باور به توانایی‌های خود
۷	نظام ارتباطی	استفاده نامناسب از اطلاعات و ارتباطات فردی و سازمانی
		نبود یک شبکه ارتباطی سازمان‌یافته میان سازمان‌های متولی
		نبود شبکه ارتباطی سراسری با مراکز ورزش همگانی
۸	عملکرد رسانه‌ها	گرایش بیشتر رسانه‌های جمعی به ورزش قهرمانی
		اطلاع‌رسانی ناکافی

ردیف	مقوله	کد اولیه
۹	هماهنگی	تبلیغات رسانه‌ای و آموزشی ناکافی در خصوص ترویج فرهنگ ورزش
		عدم تدوین شرح وظایف روشن برای سازمان‌های ذینفع
		نبود وحدت فرماندهی
		عدم هماهنگی و یکپارچگی بین سازمان‌های دست‌اندرکار
۱۰	فرهنگی	موازی عمل کردن سازمان‌های دست‌اندرکار
		وجود فرهنگ مرد محوری در جامعه ورزش
		ترس از آسیب رسیدن به اعتقادهای مذهبی
		نفوذ و رواج هنجارهای اجتماعی و رفتاری نامناسب به محیط ورزش
۱۱	مدیریت و برنامه‌ریزی	توجه ناکافی عامه مردم در مورد نقش مفید ورزش در زندگی روزمره
		وجود تفکر تأثیرات منفی ورزشی بر ظاهر زنانه
		برنامه‌ریزی بدون شناخت وضع موجود
		عدم ارائه اهداف و راهبردهای مشخص و قابل اجرا
۱۲	مالی و اقتصادی	فقدان برنامه‌ریزی برای توسعه ورزش همگانی مناطق روستایی
		عدم تعیین وضع مطلوب در برنامه‌ریزی
		برنامه‌ریزی و عملکردهای موازی و غیرعلمی در سازمان‌های متولی
		فقدان وحدت رویه و برنامه‌ای جامع
۱۳	منابع انسانی	نبود برنامه‌ریزی جامع و کاربردی
		وابستگی مالی به دولت
		کافی نبودن اعتبارات دولتی واگذار شده
		نبود انگیزه لازم برای بخش خصوصی جهت انجام سرمایه‌گذاری
۱۳	منابع انسانی	نبود برنامه ریزی های منسجم برای جذب منابع مالی و اقتصادی
		درآمدزا نبودن ورزش همگانی
		دانش پایین نیروی انسانی
		فقدان تجربه کافی نزد نیروی انسانی مربوطه
۱۳	منابع انسانی	توجه ناکافی به جذب و تربیت و نگهداری مدیران و کارشناسان
		کمبود نیروی انسانی با صلاحیت علمی
		عدم انتصاب افراد با صلاحیت علمی
		عدم انتصاب افراد با صلاحیت علمی

محوری، مرحله‌ی تشکیل مفاهیم مستقل از هم هستند (مرادی و میرالماسی، ۱۳۹۸).

لازم به ذکر است از ۶۱ کدباز شناسایی شده، برخی از کدها منحصر بفرد و برخی دیگر تکراری بودند.

جدول ۴. کدگذاری محوری مقوله‌های تحقیق

ردیف	کدگذاری محوری	کدهای محوری
۱	محدودیت	درون فردی
		بین فردی
		ساختاری
		کمبود زمان
۲	سخت‌افزاری	زیرساخت
۳	نرم‌افزاری	منابع انسانی
		مالی و اقتصادی
		مدیریت و برنامه‌ریزی
		فرهنگی
		هماهنگی
		عملکرد رسانه‌ها
۴	روان‌شناختی	نظام ارتباطی
		تغییرات نگرشی

۲-۳ مقوله‌بندی

مقوله‌بندی بصورت کلی به معنای دسته‌بندی کدهای اولیه‌ای است که باهم ارتباط معنادار دارند. مقوله‌بندی در این تحقیق بصورت قرار گرفتن کدها در ذیل یک کد انتزاعی‌تر انجام شد (مرادی و میرالماسی، ۱۳۹۸).

پس از مقوله‌بندی، ۱۳ مقوله‌ی اصلی درون فردی، کمبود زمان، بین فردی، ساختاری، زیرساختی، تغییرات نگرشی، نظام ارتباطی، عملکرد رسانه‌ها، هماهنگی، فرهنگی، مدیریت و برنامه‌ریزی، مالی و اقتصادی و منابع انسانی ایجاد گردید.

۳-۳ کدگذاری محوری

کدگذاری محوری در حقیقت دسته‌بندی مفهومی مقولات ایجاد شده در یک برچسب معنایی است که از بالاترین درجه انتزاع برخوردار است و این برچسب معنایی دیگر قابلیت این را ندارد که در ذیل کد یا مقوله‌ی دیگر قرار گیرد. در حقیقت کدگذاری

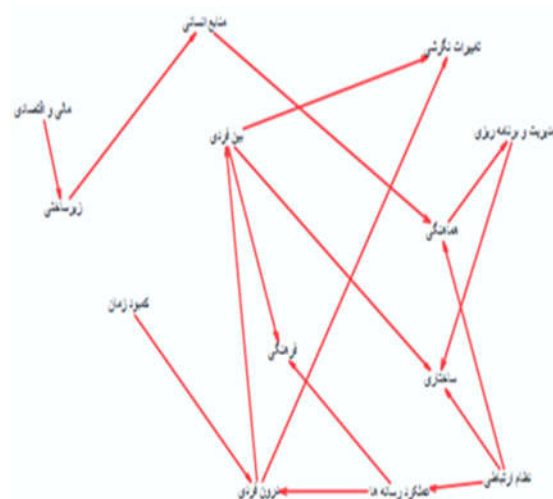
تغییرات اساسی را متحمل شده و محدودیت‌ها را به چالش می‌کشند. بر اساس نظر آموسا و همکاران^۶ (۲۰۰۸) محدودیت‌های میان فردی وضعیت روانی افراد است که نمونه‌های آن عبارتند از اضطراب، افسردگی، استرس، طرز برخورد، مهارت‌ها، مهارت فردی برداشت شده، باورهای دینی، انگیزه شخصی، عزت نفس، ارزیابی ذهنی فعالیت‌ها. موانع بین فردی عبارتند از عواملی که بر ورزش و اولویت‌های تفریحی اثر می‌گذارند و نمونه آن نبود پارتنر است. هرچند تحقیقات پیشین در مورد محدودیت‌ها نشان داد که به نظر می‌رسد محدودیت‌های بین فردی به اندازه محدودیت‌های درون فردی و ساختاری چالشی نباشد، نمی‌توان آن را نادیده انگاشت (موگودی و مولیبانا؛ ۲۰۱۴). همچنین محدودیت‌های ساختاری عوامل خارجی مداخله‌کننده بین ورزش و اولویت فعالیت تفریحی در یک محیط می‌باشند (شیفمان و همکاران؛ ۲۰۱۱). گروه تخصصی ملی نیجریه (۲۰۲۰) ورزش همگانی را پایه‌ای برای رسیدن به مدال‌های بیشتر در بازی‌های سطح اول جهان می‌داند و برای گسترش ورزش‌های همگانی و تفریحی نیاز به فراهم کردن مسیر مشخص و مدون از قبیل برنامه‌ریزی و تدوین استراتژی و همچنین امکانات، ساختار و منابع انسانی-مالی مورد لزوم دیگر می‌باشد. همچنین یافته‌های تحقیق حاضر با تحقیق فراهانی و همکاران (۱۳۹۷)، پور سلطانی (۱۳۹۵)، فوندا^۷ (۲۰۱۷) نا همسو بود چون آنها در تحقیق خود نشان دادند که ارتباط منفی بین محدودیت‌های اوقات فراغت و مشارکت در فعالیت‌های ورزشی تفریحی وجود دارد. احتمالاً این تفاوت در یافته‌های تحقیق به دلیل تفاوت در شیوه‌ی پژوهش، مشارکت‌کنندگان در تحقیق و بازه‌ی زمانی انجام تحقیقات می‌باشد.

ورزش همگانی یا عمومی کردن ورزش با توجه به زندگی صنعتی و سبک زندگی ناشی از آن و عواقب به خطر افتادن سلامت اقشار مختلف جامعه، از موضوعات اساسی مدنظر سیاست‌گذاران و به تبع آن قانون‌گذاران می‌باشد. کافی نبودن اماکن و امکانات و تجهیزات ویژه ورزش‌های همگانی، کمبود فضای شهری مناسب، مستعد نبودن پارک‌ها برای ورزش، احداث اماکن ورزشی فاقد استانداردهای ورزشی و کیفیت پایین فضاهای ورزشی و تجهیزات ورزشی موجود از جمله موانع زیرساختی توسعه و رشد ورزش همگانی در کشورند. فادمن و

پس از بررسی ادبیات و گرفتن نظر متخصصین زبده و پرهیز از استفاده از الگوی پارادایمیک بعنوان یک الگوی قدیمی، محقق مقولاتی که با یکدیگر ارتباط مفهومی داشت را دسته‌بندی نمود که در پایان ۴ کد محوری محدودیت، سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و روان‌شناختی برای ایجاد فرضیات در پژوهش‌های آتی، باقی ماند. لازم به ذکر است که با توجه به استراتژی تحقیق حاضر که تک بلوکه است در این تحقیق از کدگذاری انتخابی استفاده نشد.

۳-۴- مدل مفهومی مستخرج از تحقیق

مدل نهایی آسیب‌شناسی راهبردی توسعه ورزش همگانی تحقیق حاضر در شکل ۱ ارایه گردید.

شکل ۱. مدل مفهومی آسیب‌شناسی توسعه ورزش همگانی در ایران

۴- بحث و نتیجه‌گیری

نخستین بلوک شناسایی شده محدودیت است. محدودیت‌های مطرح شده یعنی عواملی که موجب عدم شرکت در ورزش و فعالیت‌های همگانی و تفریحی می‌شوند را شامل می‌گردد. محدودیت‌های درون فردی، میان فردی، ساختاری و کمبود زمان از مولفه‌های آن هستند. بر اساس مدل سلسله مراتبی، فرد ابتدا با محدودیت‌های درون فردی مواجه شده و در ادامه آنها محدودیت‌های میان فردی و ساختاری می‌آیند (ماسماندیز و همکاران؛ ۲۰۱۵). مطالعات انجام شده در طی سال‌ها

6 . Amusa & etal

7 . Mugwedi & Mulibana

8 . Shifman & etal

9 . Funda

5 . Masmanidis & etal

هدف‌گذاری همانند محیط اجتماعی و فیزیکی است. این پژوهش همچنین نشان داد که نقش فاکتور محیطی کمتر از فاکتورهای روانشناختی است. فراهانی و همکاران (۱۳۹۵) در بررسی موانع فعالیت جسمانی مشکلات فرهنگی، اجتماعی، فرهنگی-نژادی و حتی سنت‌ها را مهم دانست. صفاری و همکاران (۱۳۹۱) سه متغیر نهفته درونی، سطح رفتاری، سطح مدیریتی و سطح محیطی را از آسیب‌های مهم دانست.

مدل نهایی تحقیق با روش ساختاری تفسیری براساس روابط قوی میان متغیرهای کمبود زمان، بین فردی، ساختاری، زیرساخت، تغییرات نگرشی، نظام ارتباطی، عملکرد رسانه‌ها، هماهنگی، فرهنگی، مدیریت و برنامه‌ریزی، مالی و اقتصادی و منابع انسانی ارائه شده است. مسائل مالی و اقتصادی بر زیر ساخت‌ها، حتی منابع انسانی تاثیر گذار است، منابع انسانی بر هماهنگی، بین فردی بر نگرش و درون فردی حتی بر فرهنگی و ساختاری و ساختاری بر مدیریت و ارتباطی و عملکرد رسانه و درون فردی و تحت تاثیر کمبود زمان می باشند. نظام ارتباطی بر هماهنگی بر عملکردی و درون فردی تاثیر گذار است.

همکاران (۲۰۲۰) وجود زیرساخت‌های ورزشی را مهم دانستند. همچنین کمیته ورزش‌های همگانی هنگ کنگ (۲۰۰۹) ارتقاء ورزش همگانی از طریق آموزش، خدمات و مشارکت‌کنندگان و نقش دولت کافی نیستند؛ بلکه مشارکت سازمان‌های غیردولتی مثل انجمن ورزش‌های ملی، سازمان‌های مرتبط، سازمان‌های منطقه‌ای حامیان مالی و تمام زیرساخت‌های جامعه ضروری است. همچنین فراهانی و همکاران (۱۳۹۷) با شناسایی عوامل بحران در ورزش همگانی ایران نشان دادند که یکی از عوامل بحرانی مشکلات زیرساختی است. همچنین سمیع نیا و همکاران (۱۳۹۲) و یدالله زاده (۱۳۹۸) مشکلات نرم افزاری را از آسیب‌ها دانست.

ورزش و تفریح فعالیتی هدف‌دار، منطقی و عقلانی در زندگی افراد محسوب می‌شود و در تمام سطوح باید هم از جهت سخت افزاری و هم از جهت نرم‌افزاری تأمین شود و در جهت ایجاد، توسعه و حفظ آنها کوشا باشد. با این حال بر سر راه توسعه ورزش همگانی در ایران موانع نرم‌افزاری از جمله مسائل مربوط به منابع انسانی، مالی و اقتصادی، مدیریت و برنامه‌ریزی، فرهنگی، هماهنگی، عملکرد رسانه و نظام ارتباطی وجود دارد. یدالله زاده (۱۳۹۸) نشان داد که از بین عوامل نرم افزاری، عامل آموزشی-پژوهشی به عنوان مهمترین مانع نرم‌افزاری در ورزش همگانی دانشگاه می‌باشد.

دو رویکرد متمایز که در حال حاضر در ادبیات فعالیت‌های ورزشی حکم‌فرما می‌باشند عبارتند از رویکرد مرحله‌ای و رویکرد شناختی. در حالی که در مدل‌های مرحله‌ای پیشنهاد می‌شود که افراد از دل مراحل گذرانده می‌شوند تا با رفتارهای پیچیده از قبیل فعالیت‌های جسمانی و بدنی انطباق پیدا کرده و آنها را تداوم بخشند، در رویکردهای شناختی فرض بر آن گذاشته می‌شود که رفتارهای پیچیده از طریق فعالیت‌های شناختی منطقی کنترل می‌گردند (سونی و همکاران، ۲۰۱۶). این مقوله چارچوبی برای درک متعهد شدن به فعالیت‌ها فراهم می‌کند جایی که فرایند شکل‌گیری تعهد به مراحل آگاهی، جذب، دلبستگی و وفاداری تقسیم می‌گردد. هر مرحله تأثیرات و ویژگی‌های متفاوتی دارد که در نهایت می‌تواند به شرکت‌کنندگان فرصت کاربرد استراتژی‌های مدیریتی متفاوت برای گذشتن از این مراحل و تبدیل شدن به مشارکت‌کنندگان متعهد و وفادار را بدهد. آصفی و همکاران (۱۳۹۷) به این نتیجه رسیدند که افزایش شرکت در ورزش همگانی در اکثر بخش‌های محروم جامعه نیازمند تغییر نگرش کلی در

REFERENCES

- Allah Moradi, M., Razavi, S. M. H. & Dosti, M. (1398). Presenting a conceptual model of Citizenship sport in Tehran. *Research in sports management and motor behavior*; 9 (18): 17-35.
- Amusa, L.O. Toriola, A.L., Onyewadume, I.U., & Dhaliwal, H.S. 2008. Perceived barriers to sport and recreation participation in Botswana. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance (AJPHERD)*; 14, 115-129.
- Asefi, A. A. & Ghanbarpour, N. A. (1397). Impact model in institutionalizing public sports in Iran. *Research in sports management and motor behavior*; 8 (16): 29-46
- Farahani, A., Hosseini, M. & Moradi, R (2015). Prioritization of barriers facing women working in sports activities in Alborz province. *School of Public Health and Institute of Public Health Research*; 1 (15): 23-34.
- Farahani, A., Keshavarz, L. & Marvi Esfahani, N. (1397). Crisis impact analysis in grassroots sports. *New approaches in sports management*; 6 (21): 51-67.
- Funda. K. (2017). The Relationship between Leisure Constraints, Constraint Negotiation Strategies and Facilitators with Recreational Sport Activity Participation of College Students, *College Student Journal*; 51 (4) 491-497
- Ghafouri, F., Memarzadeh, M. S. & Alavi, S. (1398). Determining the three and the role of executive bodies in the development of public sports. *Applied research in sports management*; 8 (29): 11-32.
- Hugo, S., Teresa, A., & PereiraDuarte, A. (2018). Talent Identification and Development in Male Football: A Systematic Review, *Sports Medicine*; 48(4): 907-931.
- Levy, D., Itzhaky, H., Zanbar, L. & Schwartz, Ch. (2012). Sense of Cohesion among Community Activitsts Engaging in Volunteer Activity. *Journal of Community Psychology*; 40(6), 735-746.
- Masmanidis, T., Tsigilis, N., & Kosta, G. (2015). Perceived constraints of campus recreational sports programmes: development and validation of an instrument. *Journal of Physical Education and Sports Management*; 6, 9-18.
- Masturi, M. (1391). Identifying the status and priorities of public sports and recreation among different segments of the people of Mazandaran province. Faculty of Sports Sciences, North University.
- McFadden, T., Fortier, M., Sweet, Sh. N. & Tomasone, J, R. (2020). Physical activity participation and mental health profiles in Canadian medical students: latent profile analysis using continuous latent profile indicators. *Psychology, Health & Medicine*; 26(6):671-683.
- Minavand, M. Q., Bagheri, S. & Ghasemi, H. (1394). Methods of institutionalizing public sports through national media from the perspective of experts (Case study: Sima Sports Media Network). *Communication Researchers*; 1 (81): 34-9.
- Moradi, M. & Miralmasi, A. (1396). <https://analysisacademy.com>
- Moradi, M. (1394). Communication and media strategies for the growth and development of public sports in the metropolis of Tehran. The Deputy of Social and Cultural Affairs (Research project).
- Mugwedi, N.P., & Mulibana, P.K. (2014). Constraints faced by University of Venda students in sport and recreation participation. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance (AJPHERD) Supplement*; 1(2), 359-369.
- Pruna, R., Tribaldos, L.M., & Bahdur, K. (2018). Player talent identification and development in football. *Apunts. Medicina de l'Esport*; 53(198): 43-46.
- Psouni, S., Chasandra, M., & Theodorakis, Y. (2016). Patterns of Eating and Physical Activity Attitudes and Behaviors in Relation to Body Mass Index. *Psychology*; 7 (2).
- Safari, M., Ehsani, M. & Amiri, M. (1394). An Analysis of Iranian Public Sports Using Structural Equation Modeling. *Two Quarterly Journal of Research in Sports Management and Motor Behavior*.
- Shifman, R., Moss, K., D'Andrade, G., Eichel, J., & Forrester, S. (2011). A comparison of constraints to participation in intramural sports between international and non-international students. *Recreational Sports Journal*; 36, 2-12.
- Yadollahzadeh, R. (1398). Identifying disadvantages of public sports structure of Sahand University of Technology. The first national conference on sports science with the approach of engineering sciences. Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran.

